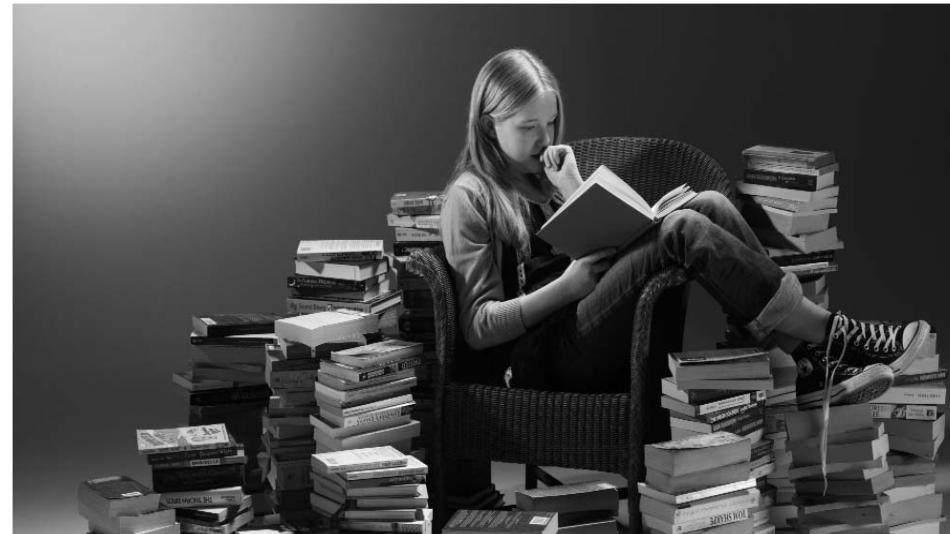

23 Aprel Dünya Kitab ve Müəlliflik Hüququ Günüdür. 1995-ci ildə Parisdə UNESCO-nun Baş Konfransında qəbul edilmiş qərara əsasən həmin gün qeyd olunur. 1996-ci ildən etibarən isə kitabə və müəlliflərə hörmət əlaməti olaraq, bu gün bütün dünyada qeyd olunur. Bu gün dünya şöhrətli dramaturqlar Vilyam Şekspir, Migel de Servantes və yazıçı-tarixçi Inka Qarsilaso de la Vega'nın şərəfinə Beynəlxalq Kitab və Müəllif Hüquqları Günü kimi qeyd edilir. Hər üç yazılıcını onların ölüm günü - 23 aprel 1616-ci il tarixi birləşdirir. Azərbaycanda isə həmin gün 1997-ci ildən etibarən ənənəvi şəkildə qeyd edilir və müxtəlif tədbirlərle müşayiət olunur. Bele tədbirlərin keçirilməsində məqsəd kitabların insan həyatındaki böyük əhəmiyyətini vurğulamaq, müəlliflik hüququnun mədəni ərisin yaranmasında, qorunub-saxlanmasındakı rolunu göstərmək, davamlı iqtisadi inkişafda və informasiya cəmiyyətinin formallaşmasında əhəmiyyətini diqqətə çatdırmaqdır. Eyni zamanda, əqli mülkiyyətin yaradıcılarına olan hörmət və ehtiramı nümayiş etdirmək, diqqəti mədəni ərisin və adət-ənənələrimizin qorunub-saxlanmasına yönəltməkdir.

Dünya Kitab və Müəlliflik Hüququ Günü

23 aprel –Beynəlxalq Kitab və Müəllif Hüquqları Günüdür

Xüsusi olaraq qeyd edək ki, Azərbaycanın müəllif-hüquq sisteminin yaradıcısı Ümummilli Lider Heydər Əliyevdir. Məhz Onun əzaqgörənliyi sayesində 1993-cü ildə mərkəzi icra hakimiyəti statusunda Müəllif Hüquqları Agentliyi yaradıldı və 1996-ci ildə müstəqil Azərbaycanın ilk əqli mülkiyyət üzrə "Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında" Qanun qəbul olundu.

ƏQLİ MÜLKİYYƏT SİSTEMİ BEYNƏLXALQ SƏVIYYƏYƏ YÜKSƏLDİ

Azərbaycanın əqli mülkiyyət sisteminin beynəlxalq səviyyəyə yüksəlməsinə yol açıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin tövsiyələri əsasında Avropa məkanında, ilk dəfə olaraq, MHA tərəfindən "Azərbaycan folklor nümunələrinin qorunması haqqında" qanun laiyəsi hazırlanırdı. 2002-ci ildə isə "İnteqral sxem topologiyalarının hüquqi qorunması haqqında" Qanun qüvvəyə mindi.

Müsər dövrdə "ƏMH təminatı və piratçılığa qarşı mübarizə haqqında", "Azərbaycan folkloru nümunələrinin hüquqi qorunması haqqında" unikal qanunlardan, 100-ə qədər normativ-hüquq sənədlərdən ibarət olan Azərbaycanın müəllif-hüquq bazası mövcuddur. Piratçılığa qarşı görülən tədbirlər nəticəsində, piratçılığın səviyyəsi müxtəlif sahələrdə nəzərə çarpacaq dərəcədə aşağı düşüb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırıqlarına əsasən, adıçəkilən qanunlarda müsər dəyişikliklər edilib və onlara əlavələr olunub. Bununla yanaşı, müəllif-hüquq qanunvericiliyi zənginləşib, 2004-cü ildə "Məlumat toplularının hüquqi qorunması haqqında" Qanun, 2012-ci ildə isə "Əqli mülkiyyət hüquqlarının təminatı və piratçılığa qarşı mübarizə haqqında" Qanun qəbul olunub. Ümummilli Lider Heydər Əliyev tə-

MİLLİ MUSIQİMİZƏ XAS NÜMUNƏLƏRİN ERMƏNİLƏR TƏRƏFİNDƏN OGURLANMASI

Maraqlıdır, müəlliflik hüququ ilə qorunan obyektlər hansılardır? Ədəbi əsərlər - elmi nəşrlər, romanlar, poemalar, pyeslər, məlumat nəşrləri, qəzetlər və jurnallar, kompüter programları, məlumat topluları və multimedia məhsulları, filmlər və digər audiovizual əsərlər, musiqi və xoreoqrafiya əsərləri, təsviri sənət əsərləri, məsələn, rəsmələr, cizgili, fotosəkillər və heykəllər, memarlıq əsərləri, həmçinin reklam rəsmələri, coğrafi xəritələr və certyojarlar və s. ola bilər. Mənbalardə qeyd olunduğu kimi, müəlliflik hüququ ilə qorunan əsərlərin müəlliflərinin şəxsi (qeyri-əmlak) hüquqlarla yanaşı, müstəsna əmlak hüquqları vardır. Onların əsərdən istifadə etməyə, yaxud razılışdırılmış şərtlərlə əsərdən istifadə hüququnu digər şəxslərə verməyə müstəsna müəllif hüququ vardır.

Ermenilər tərəfindən Azərbaycan milli musiqimizə məxsus numunələrin oğurlanması hallarına tez-tez rast gəlinir. Azərbaycan bestəkarı Cahangir Cahangirovun "Zərif gülüşüm" adlı musiqi əsərinin Arutun Pambukçyan və Seda Tadevosyan tərəfindən "Qaram dardzats" adı altında ifa edilmişsi mənimsənilməsi plagiatdır. Adlarını qeyd etdiyimiz "ifaçılar" tərəfindən Cahang-

vüzu nəticəsində minlərlə qiymətli kitab və qədim əlyazmalarımız məhv olmuş, tarixi və mədəni abidələrimiz dağıdılmış, işğal edilmiş ərazilərdə qeyri-qanunu aparılmış qazıntılar nəticəsində aşkar edilmiş tapıntılar ermənilər tərəfindən mənimsənilmişdir. Ermənilər bütün dövrlərde Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasetini təkcə ərazi iddiaları ilə məhdudlaşdırıbmış, mədəni ərəsimizə, millimənəvi dəyərlərimizə göz dikiblər, onları uğurlayıb özünükülləşdirməyə çalışıblar. Azərbaycanın mədəni ərisi nümunələrini erməni mülkiyyəti adı ilə tanıtmağa çalışaraq əqli mülkiyyətimizin terrorçusuna çevriliblər. Ermənilər öz ərazi iddialarını əsaslandırmak üçün Azərbaycan torpaqlarının həqiqi sakınlarına məxsus olan maddi və qeyri-maddi mədəni ərisin mənimsənilməsi və erməniləşdirilməsi ilə bağlı müxtəlif yollardan istifadə ediblər. Əqli və maddi-mədəni əgurluqlarla, tarixi-coğrafi uydurularla, özlərinə yalançı tarix formalaşdırıblar. Erməni vandalizmi nəticəsində, Azərbaycan xalqının çoxəslik tarixini eks etdirən 700-dən artıq tarixi və mədəniyyət abidəsi, o cümlədən, 11 dünya əhəmiyyəti abidə dağıdılıb, qarət edilib və yanırılib.

Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərini xarabalığa çeviren ermənilər vəhşilik missiyalarını həyata keçiriblər. Artıq Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində Zəfer qazandı. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə məscidlər, mədrəsələr, köpürlər, məbədlər nəinki dağıdılış, eyni zamanda bir çox hallarda təyinatına uyğun olmayan şəkildə istifadə olunaraq xalqımızın milli mənəvi dəyərləri təhqir edilmişdir. Füzuli rayonunda Hacı Əlekber məscidi, Dədəli, Mərdinli, Gecəgözü, Yuxarı Veysəlli kənd məscidi, Cəbrayıl rayonunda Süleymani və Papi kənd məscidləri, Qubadlı rayonunda Məmər və Yusifbəyli kənd məscidləri, Zəngilan rayonunda Zəngilan şəhər məscidi, Malatkeşin və Zəngilan kənd məscidləri və s. bu sıradadır. Ağdam şəhərində yerləşən Pənahəli xanın və Mehdiqulu xanın türbələri dağıntılara məruz qalmış, işğalçı Ermənistən tərəfindən abidələrə ciddi ziyan dəymisdi. Erməni silahlı qüvvələri tərəfindən ən çox dağıdılan daşınmaz mədəni əris nümunələri olan məscidlər, türbələr və digər inanc yerləridir ki, bu da erməni vandallığının göstəricisidir.

Ermənistən mədəniyyət obyektlərinə, dini-mədəni ərəsimizə qarşı bu cür vandalizm aktları bir çox beynəlxalq sənədlərə, o cümlədən 1954-cü ildə Haaqada qəbul edilmiş "Silahlı münaqışə zamanı mədəni sərvətlərin qorunması haqqında Konvensiya"nın, "Arxeoloji ərisin qorunması haqqında" Avropana Konvensiyasının, "Ümumdünya mədəni və təbii ərisinin mühafizəsi haqqında Konvensiya"nın müddəələrinə ziddir. Bütün qeyd olunan bu və digər abidələrimizlə yanşı, Ermənistən ərazisində məhv edilən Azərbaycan abidələri də - Zəngəzurdan İrevanə qədər dağıdılmış tarixi abidələr erməni vandallığının bariz nümunəsidir.

Ermənilər Azərbaycanın adət-ənənələrini, tarixi abidələrini, musiqini, musiqi alətlərini, mətbəxini və digər nümunələrini öz adalarına çıxmağa çalışıblar. Bu məqsədə, ermənilər hər bir yola, hətta cinayətə də əl atıblar. Azərbaycan xalqının mədəni ərisin qorunması, ermənilər tərəfindən özünükülləşdirilməsinə yol verilməməsi üçün ciddi addımlar atılıb.

MƏHV OLMUŞ QİYMƏTLİ KİTAB VƏ QƏDİM ƏLYAZMALARIMIZ

Ermənistən Azərbaycana hərbi təca-